

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Tayvan ve Trump'ın Açıklamaları

Haber:

Trump, Fox News kanalına Tayvan meselesiyle ilgili olarak şunları söyledi: "Kimsenin bağımsızlığını ilan etmesini istemiyorum, yoksa savaşmak için 9.500 mil yol katetmek zorunda kalırız." Durumun olduğu gibi kalması halinde Pekin'in ada konusunda büyük olasılıkla herhangi bir adım atmayacağını belirtti. Trump sözlerine şöyle devam etti: "Kimsenin 'ABD bizi destekleyeceği için bağımsızlığımızı ilan edelim' demesini istemiyoruz." (arabic.rt)

Yorum:

Trump'ın açıklamalarının ardından Tayvan, Cumartesi günü bağımsız bir devlet olduğunu vurguladı; bu açıklama, Trump'ın Çin'in başkenti Pekin'e yaptığı ziyaretin ardından Tayvan'ı resmî bağımsızlık ilanına karşı uyarmasından sadece saatler sonra geldi.

Tayvan Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada, Tayvan'ın "egemen ve bağımsız demokratik bir devlet olduğunu ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne tabi olmadığını" söyledi. (El Cezire)

Tayvan dosyasının, iki başkan tarafından görüşme masasına yatırılan en önemli dosyalardan biri olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Trump, Pekin'den ayrıldıktan sonra yaptığı açıklamada, ada hakkında Çinli mevkidaşı Şi Cinping ile çok konuştuğunu ancak ona herhangi bir taahhütte bulunmadığını söyledi. Washington ile özerk ada konusunda bir çatışma çıkması uyarısıyla ilgili bir soruya yanıt olarak Trump, başkanlık uçağında şunları açıkladı: "Bunu sanmıyorum... O bir savaş görmek istemiyor ve bağımsızlığa doğru bir hareketlenmeye tanık olmak da istemiyor." Ve şöyle ekledi: "Tayvan konusunda Şi'nin duruşu çok güçlü ve ben hiçbir yönde taahhütte bulunmadım."

Çin ise meseleyi, hayati bir mesele olarak görmekte olup bundan taviz vermeyecektir; çünkü bu sadece ekonomik değil, aksine jeopolitik, tarihsel ve varoluşsal nedenlere dayanmaktadır. Trump ve arkasındakiler ise, meselenin hassasiyetini ve bağımsızlığı destekleyen herhangi bir açıklamanın tehlikesini idrak etmektedirler.

Stimson Enstitüsü'nün Çin Programı'nda kıdemli araştırmacı olan Cunningham; Tayvan'ın, Çin'in bakış açısından, ABD-Çin ilişkilerinde gerçekten en önemli mesele olduğunu söyleyerek Çin'in tutumunun şaşırtıcı olmadığını belirtmiştir. Ve şu açıklamayı yaptı: "Eğer Amerika Birleşik Devletleri veya Tayvan, Tayvan'ın hukuki açıdan bağımsızlığına yol açacak belirli adımlar atarsa, Çin ile bir savaşın patlak vermesi ihtimali son derece yüksek olacaktır." (Şarkul Avsat)

Peki Trump'ın açıklamaları yeni mi, yoksa ABD'nin Tayvan'a ve onun konumuna ilişkin uyguladığı stratejik belirsizlik politikasının bir devamı mı?!

Trump, Tayvan meselesinde ABD politikasını harfiyen uygulamış ve belirsizlik politikasını sürdürmüştür; peki stratejik belirsizlik politikası nedir?

“ABD, Tayvan'a karşı “stratejik belirsizlik” olarak adlandırılan bir politika izlemektedir; bu politika, adaya verilen desteği dengelemekle birlikte Çin'i doğrudan kışkırtmaktan kaçınmayı hedeflemektedir. Bu politikanın aslı, Çin iç savaşının ardından 1949'da milliyetçilerin Tayvan'a kaçıp ayrı bir hükümet kurmasına ve Pekin'in ise kendisini tüm Çin'in meşru temsilcisi olarak görmesine dayanmaktadır. Zamanla Amerika Birleşik Devletleri dâhil olmak üzere çoğu ülke Pekin'deki komünist hükümeti tanımış, ancak Washington Tayvan ile sınırlı askerî ve diplomatik ilişkilerini sürdürmüştür; bunların en önemlilerinden biri, Tayvan'ın kendini savunma gücünü güvence altına almak için adaya silah satılmasını zorunlu kılan yasadır.”

Trump'ın, ABD'nin tutumunun gerçeğini açıklaması halinde– ki bunun, Tayvan'ı Çin'e terk etmemek olduğu bilinmektedir-, “stratejik açıklık” aşamasına geçecektir; bu da Amerika'nın Tayvan'ı savunma yönündeki açık taahhüdünü ilan etmesi ve askerî bir karşılığı tetikleyecek kırmızı çizgilerin belirlenmesi anlamına gelmektedir.

Bazı uzmanlar, belirsizlik politikasının Çin'in arzuları karşısında dayanamayabileceğini ve bunun Çin açısından en önemli ve hayati bir mesele olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle Trump, ABD politikasını titizlikle uygulamış ve bundan sapmamıştır; şu ana kadar ABD'nin Tayvan politikasında herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hasan Hamdan